

**Ludzas novada domes 2023. gada 30.augusta saistošo noteikumu Nr.18/2023
„Par materiālo atbalstu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem,
audžuģimenēm, aizbildņiem un aizgādņiem Ludzas novadā”
paskaidrojuma raksts**

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	Ar 01.01.2023. stājās spēkā Pašvaldību likums, kura 44. panta otrā daļa noteic, ka dome var izdot saistošos noteikumus, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot likumos vai Ministru kabineta noteikumos paredzēto funkciju izpildes kārtību. Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 1. punkts paredz, ka ar šā likuma spēkā stāšanos spēku zaudē likums "Par pašvaldībām". Ludzas novada pašvaldības domes saistošo noteikumu Nr.16/2021 “Par materiālo atbalstu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, audžuģimenēm, aizbildņiem un aizgādņiem Ludzas novadā” (turpmāk - SN 16/2021) viens no izdošanas tiesiskajiem pamatiem bija likuma "Par pašvaldībām" 43.panta trešā daļa. Pašvaldību likuma pārejas noteikumu 6.punkts paredz, ka pašvaldība izvērtē uz likuma "Par pašvaldībām" normu pamata izdoto saistošo noteikumu atbilstību šim likumam un izdod jaunus saistošos noteikumus atbilstoši šajā likumā ietvertajam pilnvarojumam. Līdz jaunu saistošo noteikumu spēkā stāšanās dienai, bet ne ilgāk kā līdz 30.06.2024. piemērojami uz likuma "Par pašvaldībām" normu pamata izdotie saistošie noteikumi, ciktāl tie nav pretrunā ar šo likumu. Pašvaldību likums neparedz līdz šī likuma spēkā stāšanās brīdim esošo saistošo noteikumu grozījumus, tāpēc nodrošinot pašvaldības brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, jāizdod jauni saistošie noteikumi. Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumu Nr.857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās" (turpmāk- MK 857) 22.punkts paredz, ka pašvaldība saistošajos noteikumos tiesīga noteikt papildu atvieglojumus bērnam, kā arī pilngadību sasniegušajam bērnam, 27.punkts paredz, ka pilngadību sasniegušajam bērnam izmaksā naudas līdzekļus patstāvīgas dzīves uzsākšanai un vienreizēju pabalstu sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei sakarā ar patstāvīgas dzīves uzsākšanu, 31. un 31.¹ punkti paredz, ja pilngadību sasniegušais bērns mācās, viņam izmaksā pabalstu ikmēneša izdevumiem. Ministru kabinets 27.05.2023. pieņēma noteikumus Nr. 347 “Grozījumi Ministru kabineta 2005.gada 15.novembra noteikumos Nr.857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās", ar kuriem palielināja pabalstu apmērus pilngadību sasniegušajam bērnam, šie noteikumi stājas spēkā 01.07.2023., līdz ar to saistošo noteikumu noslēguma

	jautājumi paredz, ka jaunie pabalstu apmēri piemērojami ar 01.07.2023. Kā noteic likuma "Par sociālo drošību" 2.² panta otrā un trešā daļa, kas stāties spēkā ar 01.07.2023., līdz kārtējā gada 1.februārim Centrālās statistikas pārvalde tīmekļvietnē publicē aktuālo ienākumu mediānu, un tā tiek ņemta par pamatu, nosakot minimālo ienākumu sliekšņa apmēru nākamajam gadam. Minimālo ienākumu sliekšņus pārskata vienlaikus katru gadu 1.janvārī, ņemot vērā aktuālo ienākumu mediānu. Ja pārskata gadā aktuālā ienākumu mediāna nemainās vai samazinās, minimālo ienākumu sliekšņi paliek iepriekš noteiktajā apmērā. Pēc 01.07.2023. MK 857 paredz, ka pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās pilngadību sasniegušajam bērnam piešķir vienreizēju pabalstu sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei sakarā ar patstāvīgas dzīves uzsākšanu. Minētā pabalsta apmērs nedrīkst būt mazāks par Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī, kurai piemērots koeficients 1,7 (noapaļots līdz pilniem <i>euro</i>), un tas paredzēts, lai aprīkotu mājokli ar nepieciešamajiem sadzīves priekšmetiem un mīksto inventāru. Ņemot vērā minimālo ienākumu mediānu un koeficientu 1,7, 2023.gadā izmaksājamā vienreizēju pabalsta apmērs būs 1065 <i>euro</i>. Jaunie saistošie noteikumi paredz ievērojamu pabalstu apmēra pieaugumu. Likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 25.² pirmā un piektā daļa un 26.panta otrā daļa paredz saistošajos noteikumos paredzēt kārtību, kā maksā mājokļa pabalstu bez vecāku gādības palikušam bērnam no dienas, kad bērns sasniedz pilngadību, līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai. Piešķirot mājokļa pabalstu bez vecāku gādības palikušam bērnam, pašvaldība nevērtē šā bērna ienākumus un materiālo stāvokli. Līdz ar to saistoši noteikumi paredz mājokļa pabalsta aprēķina un izmaksas kārtību bērnam, kurš sasniedz pilngadību, līdz 24 gadu vecumam. Ministru kabineta 26.06.2018. noteikumu Nr.354 "Audžuģimenes noteikumi" 78.punkts paredz, ka pašvaldība nosaka pabalsta apmēru bērna uzturam, līdz ar to saistošie noteikumi paredz pabalsta apmēru bērna uzturam. Saistošo noteikumu noslēguma jautājumi paredz atzīt par spēku zaudējušiem esošos saistošos noteikumus, kā arī to, ka gadījumā, ja pārskata gadā aktuālā ienākumu mediāna nemainās vai samazinās, pabalsts paliek iepriekš noteiktajā apmērā. Tādējādi pabalsta saņēmējs tiks pasargāts no tā, ka samazinoties minimālo ienākumu mediānai, samazinās pabalsta apmērs.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	Paredzot saistošo noteikumu īstenošanas finansiālo ietekmi uz pašvaldības budžetu 2023.gada budžetu, sakarā ar pabalstu palielinājumu ar 01.07.2023., būs nepieciešami 6138 <i>euro</i>, jo Sociālā dienesta redzeslokā ir 33 pilngadību sasnieguši bērni līdz 24 gadu vecumam un par kuriem Ludzas, Kārsavas, Ciblas, Zilupes bāriņtiesas pieņēmušas lēmumus par bērna ārpusģimenes aprūpi. Pabalstu palielinājums tiks segts no Sociālajam dienestam kārtējam 2023.gadam paredzētajiem budžeta līdzekļiem.

3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	Saistošie noteikumi pozitīvi ietekmēs mērķa grupu, uz kuru attiecināms tiesiskais regulējums (bāreņus un bez vecāku gādības palikušos bērnus, audžuģimenes un ģimenes, kuras aizbildnībā ir bērni).
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	Saistošo noteikumu piemērošanas procesā persona vēršas Sociālajā dienestā, iesniedzot attiecīgu iesniegumu un dokumentus. Esošās administratīvās procedūras netiek mainītas, jaunu institūciju un darba vietu veidošana, lai nodrošinātu saistošo noteikumu izpildi, nav nepieciešama.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	Saistošo noteikumu īstenošanu nodrošina Sociālais dienests, jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem netiek noteikti.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Saistošajos noteikumos paredzētos pabalstus administrē Sociālais dienests.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Saskaņā ar Pašvaldību likuma 44.panta otro daļu, dome var izdot saistošos noteikumus, lai nodrošinātu pašvaldības autonomo funkciju un brīvprātīgo iniciatīvu izpildi, ievērojot likumos vai Ministru kabineta noteikumos paredzēto funkciju izpildes kārtību. Saistošo noteikumu izdošanu paredz likuma "Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā" 25. ² pirmā un piektā daļa, Ministru kabineta 15.11.2005. noteikumu Nr.857 "Noteikumi par sociālajām garantijām bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās" 22., 27., 30., 31. un 31. ¹ punkts. Saistošie noteikumi piemēroti minētajos normatīvajos aktos noteikto mērķu sasniegšanai un paredz to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Atbilstoši Pašvaldību likuma 46. panta trešajai daļai, lai informētu sabiedrību par projektu un dotu iespēju izteikt viedokli, saistošo noteikumu projekts tika publicēts Ludzas novada pašvaldības mājaslapā www.ludzasnovads.lv sadaļas "Pašvaldība" apakšsadaļā "Saistošie noteikumi" "Projekti un paskaidrojošie raksti. Noteikumu projekts bija publicēts pašvaldības mājaslapā no 2023. 3.augusta līdz 2023. gada 17.augustam (ieskaitot). Publicēšanas laikā par noteikumu projektu iedzīvotāju priekšlikumi un ierosinājumi netika saņemti.

Ludzas novada pašvaldības domes priekšsēdētājs

E.Mekšs